

UZASADNIENIE

Decyzją z 24.06.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. orzekł, że:

1. R. P., jako spadkobierca, wraz z J. P., ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy - M. P. (1), zmarłej 8.02.2018 r., ostatnio stale zamieszkałej w Ł. przy ul. 11 listopada 39 m. 16, z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 25.295,89 zł, a w tym:

- na ubezpieczenia społeczne za okres: 11.2005 r. - 10.2006 r., w kwocie 20.158,63 zł (w tym należność główna w kwocie 8.872,03 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień zgonu tj. 8.02.2018 r. w kwocie 11.225,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 61,60 zł),

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres: 09 - 11.2005 r., 02 - 09.2006 r., w kwocie 4.715,62 zł (w tym należność główna w kwocie 2.048,02 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień zgonu tj. 8.02.2018 r. w kwocie 2.606,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 61,60 zł),

- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 07- 10.2006 r., w kwocie 421,64 zł (w tym należność główna w kwocie 177,24 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień zgonu, tj. 8.02.2018 r. w kwocie 218,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 26,40 zł).

W związku z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza odpowiedzialność za powyższe zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek jest ograniczona do wartości stanu czynnego spadku, tj. do kwoty 2.440.000,00 zł.

2. J. P., jako spadkobierca, wraz z R. P., ponosi solidarną odpowiedzialność za zobowiązania spadkodawcy - M. P. (1), zmarłej 8.02.2018 r., ostatnio stale zamieszkałej w Ł. przy ul. 11 listopada 39 m. 16, z tytułu nieopłaconych składek w łącznej kwocie 25.295,89 zł, a w tym:

- na ubezpieczenia społeczne za okres: 11.2005 r. - 10.2006 r., w kwocie 20.158,63 zł (w tym należność główna w kwocie 8.872,03 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień zgonu, tj. 8.02.2018 r. w kwocie 11.225,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 61,60 zł),

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres: 09 - 11.2005 r., 02 - 09.2006 r., w kwocie 4.715,62 zł (w tym należność główna w kwocie 2.048,02 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień zgonu, tj. 8.02.2018 r. w kwocie 2.606,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 61,60 zł),

- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 07-10.2006 r., w kwocie 421,64 zł (w tym należność główna w kwocie 177,24 zł, odsetek zwłokę liczone na dzień zgonu tj. 8.02.2018 r. w kwocie 218,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 26,40 zł).

W związku z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza odpowiedzialność powyższe zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek jest ograniczona do wartości stanu czynnego spadku tj. do kwoty 2.440.000,00 zł.

(decyzja w aktach ZUS)

Odwołanie od w/w decyzji złożył zarówno R. P., jak i J. P.. Obaj skarżący zarzucili kwestionowanej decyzji naruszenie:

a/ przepisu art. 122 ustawy Ordynacja podatkowa, poprzez nieuwzględnienie na koncie M. P. (1) wpłat dokonywanych przez M. P. (1) oraz przez A. P. w latach 2005 - 2012,

b/ przepisu art. 31 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej ustawa o sus) w zw. z art 24 ust 4 tej ustawy, poprzez nieuwzględnienie upływu terminu przedawnienia do wydania zaskarżonej decyzji.

W konkluzji do w/w zarzutów odwołujący wnieśli o uchylenie zaskarżonej decyzji.

Uzasadniając swoje żądanie skarżący argumentowali, że objęte kwestionowaną decyzją należności na rzecz ZUS:

a/ z tytułu ubezpieczenia społecznego stały się wymagalne w listopadzie 2006 r. i wobec tego uległy przedawnieniu najpóźniej 30.11.2011 r.,

b/ z tytułu ubezpieczenia zdrowotnego stały się wymagalne, najpóźniej w październiku 2006 roku i wobec tego uległy przedawnieniu najpóźniej 30.10.2011 r.,

c/ świadczenia na rzecz Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych stały się wymagalne najpóźniej w listopadzie 2006 r. i wobec tego uległy przedawnieniu najpóźniej 30.11.2011 r.

Odwołujący się podkreślili, że ZUS w zaskarżonej decyzji nie przedstawił okoliczności wskazujących na to, że bieg przedawnienia uległ zawieszeniu, bądź przerwaniu.

Ponadto podnieśli, że w latach 2005 - 2012 M. P. (1), jak również jej ówczesny małżonek A. P., dokonywali wpłat na rachunki bankowe ZUS. Argumentowali, że wpłaty te powinny być zaliczone na poczet zadłużenia z zaskarżonej decyzji, podnosząc, że w tejże decyzji brak szczegółowego uzasadnienia kwot wskazanych jako zadłużenie M. P. (1).

Zdaniem odwołujących się powyższe okoliczności wskazują na możliwość naruszenia przez ZUS zasady prawdy obiektywnej, albowiem przedstawiony stan faktyczny w sprawie zawiera istotne luki, co może oznaczać, że okoliczności faktyczne nie zostały przez pozwanego dokładnie wyjaśnione.

(odwołania k. 3-4, k. 3-4 akt VIII U 1667/22)

W odpowiedziach na odwołania pozwany organ rentowy, reprezentowany przez radcę prawnego, wniósł o ich oddalenie oraz o zasądzenie solidarnie kosztów zastępstwa procesowego od R. P. i J. P. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. w kwocie 3.600,00 zł.

Odnosząc się do zarzutów skarżących pozwany wyjaśnił, że zgodnie z art. 1034 § 1 k.c. do chwili działy spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Jeśli jeden z nich spłaci zadłużenie wynikające z decyzji, może żądać zwrotu od pozostałych spadkobierców w częściach, które odpowiadają wielkości ich udziałów. Zakład podkreślił, że obaj spadkobiercy zostali poinformowani o wszczęciu postępowania oraz o jego zakończeniu, i w toku postępowania mieli możliwość zapoznania się z aktami sprawy celem ustalenia zaległości spadkodawcy za poszczególne miesiące. Pozwany zaznaczył, że wszelkie podnoszone zarzuty zostałyby wyjaśnione, gdyby spadkobiercy skorzystali z prawa do czynnego udziału w postępowaniu, jednak nie skorzystali z tej możliwości, nie skorzystali z prawa do wglądu w akta sprawy, nie składali żadnych wniosków dowodowych. Decyzja przenosząca odpowiedzialność za zobowiązania określa wysokość zadłużenia, a nie szczegółowe rozliczenie z podziałem na poszczególne miesiące. Pozwany podkreślił, że szczegółowe rozliczenia należności z tytułu składek, jak i rozliczenia wpłat dokonywanych przez M. P. (1) oraz należności wyegzekwowanych w toku postępowania egzekucyjnego zawierają akta organu rentowego przedłożone sądowi. Pozwany stwierdził, że kwota zaległości została określona przez organ rentowy prawidłowo. Zakład stwierdził także, że zarzut przedawnienia należności wskazanych w zaskarżonej decyzji jest bezzasadny, albowiem bieg terminu przedawnienia dla tych należności był zawieszany z uwagi na prowadzone postępowania egzekucyjne oraz w okresie 2 lat od daty zgonu M. P. (1). Organ rentowy wyjaśnił, że na dzień zgonu spadkodawczyni, tj. 8.02.2018 r. na koncie figurowało zadłużenie za okres od września 2005 r. do października 2006 r. wskazane w przedmiotowej decyzji, które kierowane było do przymusowego dochodzenia drogą postępowania egzekucyjnego. W ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Dyrektora I Oddziału ZUS w Ł.:

- w dniu 7 kwietnia 2006 r. zostały doręczone odpisy tytułów wykonawczych za okres 09/2005-01/2006- zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A.

- w dniu 12 października 2006 r. zostały doręczone odpisy tytułów wykonawczych za okres 02/2006-06/2006- zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A

- w dniu 19 stycznia 2007 r. zostały doręczone odpisy tytułów wykonawczych za okres 07/2006-10/2006 - zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A.

ZUS podał, że w wyniku w/w działań egzekucyjnych nastąpiło częściowe zaspokojenie należności z tytułu składek. Z uwagi na brak środków na rachunku bankowym i zamknięcie rachunku bankowego, w dniach 14 marca 2008 r. i 17 kwietnia 2008 r. ZUS skierował wnioski o wszczęcie egzekucji wobec M. P. (1) na podstawie w/w odpisów tytułów do I Urzędu Skarbowego Ł..

Pozwany podał, że w dniu 17 kwietnia 2008 r. wystawiono także tytuły egzekucyjne na dodatkową opłatę w kwotach 410,00 zł oraz 90,00 zł - odpisy tytułów zostały doręczone w dniu 16 września 2010 r. (decyzja o wymierzeniu dodatkowej opłaty została doręczona w dniu 05.12.2005 r.).

Zakład podniósł, że zasady przedawnienia należności z tytułu składek regulują przepisy art. 24 ust. 4-6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. nr 137, poz. 887 ze zm.) oraz jej nowelizacje: ustawa z 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. nr 241, poz. 2074 ze zm.), ustawa z 20 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. nr 121,poz.1264), ustawa z 28 kwietnia 2011r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 138,poz.808), ustawa z 16 września 2011r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. nr 232,poz. 1378).

Pozwany wskazał, że do należności z tytułu składek na (...) stosuje się także w/w przepisy, a w stosunku do składek na ubezpieczenie zdrowotne, w/w przepisy mają zastosowanie od 1 lipca 2004 r.

Zakład argumentował, że zgodnie z powołanymi przepisami bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu m. in. w przypadku wszczęcia postępowania egzekucyjnego - od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Pozwany wyjaśnił, że w przypadku zobowiązań M. P. (1), zawieszenie biegu terminu przedawnienia nastąpiło we wskazanych powyżej dniach, tj. 7.04.2006 r., 12.10.2006 r., 19.01.2007 r., 16.09.2010 r. (w stosunku do należności objętych poszczególnymi tytułami wykonawczym) i trwało do dnia zgonu płatniczki. ZUS podniósł, że następnie bieg terminu przedawnienia ulega zwieszeniu od dnia śmierci spadkodawczyni do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy. W n/n przypadku doliczono zatem dodatkowo zawieszenie biegu terminu przedawnienia od dnia zgonu płatniczki do dnia 7.02.2020 r. (2 lata), gdyż postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia II Wydział Cywilny z 16 marca 2021 r., sygn. akt II Ns 590/20, wydano po ponad 2 latach od daty śmierci płatniczki.

Zakład wywodził, że uwzględniając powyższe okoliczności skutkujące zawieszeniem biegu terminu przedawnienia - należności podane w zaskarżonej decyzji są wymagalne.

Pozwany zaznaczył, że w n/n sprawie jedynym ograniczeniem odpowiedzialności skarżących jest wartość masy czynnej spadku, która wynosi 2.440.000,00 zł i która nie przekracza wartości spornego zadłużenia. ZUS podniósł, że spadkobiercy nie wskazali żadnych innych zadłużeń, które zaspokoiliby już z masy spadku.

W konkluzji pozwany stwierdził, że zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo, wobec czego odwołania, jako niezasadne winny być oddalone.

(odpowiedzi na odwołania k. 5-6, k. 5-6 akt VIII U 1667/22)

Obie sprawy z odwołań skarżących zostały połączone do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

(k. 8 akt VIII U 1667/22)

W piśmie procesowym z 7.02.2023 r. odwołujący się J. P. podtrzymał zarzuty przedawnienia oraz niewłaściwego rozliczania wpłat na poczet należnych składek przez M. P. (1) i załączył dowody wpłat dokonanych w okresie od 1.01.2000 r.

(pismo procesowe odwołującego się J. P. wraz z załącznikiem k. 33- 38)

W piśmie procesowym z 13.03.2023 r. pełnomocnik pozwanego organu rentowego podtrzymał dotychczasowe stanowisko, argumentując, że kwoty wyegzekwowane przez ZUS zostały prawidłowo rozliczone, a wpłaty, o których mowa w w/w piśmie procesowym odwołującego się J. P. z 7.02.2023 r. pozostają bez wpływu na zaskarżoną decyzję, albowiem zostały zaliczone na należności z tytułu składek nieobjęte zaskarżoną decyzją, zaś pozostałe wyegzekwowane kwoty – zgodnie z przedłożonym rozliczeniem – dotyczą innych wierzycieli, tj. Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego Ł. oraz Urzędu Gminy A..

(pismo procesowe pełnomocnika ZUS k. 42- 43)

Na rozprawie z 10.05.2023 r. - bezpośrednio poprzedzającej wydanie wyroku –wnioskodawca J. P. poparł odwołanie, podtrzymując zarzut przedawnieniu należności objętych zaskarżoną decyzją. Wnioskodawca jednocześnie oświadczył, że wie o tym, iż termin przedawnienia mógł zostać wydłużony o dwa lata, ale uważa, że sporne należności składkowe i tak uległy przedawnieniu. Oświadczył też, że wie, iż tytuły wykonawcze były wysyłane, lecz nie wiedział o ich dostarczeniu. Podał, że zapoznał się z dokumentacją, która jest w aktach sprawy.

Pełnomocnik pozwanego Zakładu wniósł natomiast o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, podtrzymując dotychczasowe stanowisko, iż zarzut przedawnienia jest bezzasadny oraz, że rozliczenie na koncie zmarłej płatniczki składek prawidłowe.

(stanowiska stron e-prot. z 10.05.2023 r.: 00:00:53, 00:01:02, 00:01:32, 00:09:00)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Obaj odwołujący się - R. P. i J. P. są synami M. P. (1).

(okoliczność niesporna, a nadto odpis postanowienia w aktach ZUS k. 1)

M. P. (1) zmarła w dniu 18 lutego 2018 r.

(okoliczność niesporna, a nadto odpis postanowienia w aktach ZUS k. 1)

M. P. (1) prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą. Z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej jako płatnik składek była zobowiązana do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i na Fundusz Pracy do dnia 16.10.2006 r. Zadłużenie M. P. (1) z tytułu nieopłaconych składek na dzień otwarcia spadku, tj. na dzień 18 lutego 2018 r., wynosiło łącznie 25.295,89 zł, a w tym:

- na ubezpieczenia społeczne za okres: 11.2005 r. - 10.2006 r. w kwocie 20.158,63 zł (w tym należność główna w kwocie 8.872,03 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień zgonu tj. 8.02.2018 r. w kwocie 11.225,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 61,60 zł),

- na ubezpieczenie zdrowotne za okres: 09 - 11.2005 r., 02 - 09.2006 r. w kwocie 4.715,62 zł (w tym należność główna w kwocie 2.048,02 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień zgonu tj. 8.02.2018 r. w kwocie 2.606,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 61,60 zł),

- na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres 07- 10.2006 r. w kwocie 421,64 zł (w tym należność główna w kwocie 177,24 zł, odsetki za zwłokę liczone na dzień zgonu, tj. 8.02.2018 r. w kwocie 218,00 zł oraz koszty upomnień w kwocie 26,40 zł).

(wykaz przeglądu danych – stany należności k. 11-14 akt ZUS)

Odwołujący się - R. P. i J. P. są spadkobiercami ustawowymi zmarłej w dniu 8.02.2022 r. M. P. (1).

Na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 16 marca 2021 r., sygn. akt II Ns 590/20, spadek po zmarłej M. P. (1) na podstawie ustawy nabyli z dobrodziejstwem inwentarza R. P. i J. P. po 1/2 części każdy z nich. Postanowienie to jest prawomocne od 24 marca 2021 r.

R. P. i J. P. odpowiadają do wartości stanu czynnego spadku i ich odpowiedzialność jest ograniczona do wartości ustalonego inwentarzu stanu czynnego spadku. Wskazany majątek w deklaracji SD-Z2 to 2.440.000,00 zł.

(okoliczności niesporne, a nadto odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 16 marca 2021 r. k. 1 akt ZUS, pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego Ł. z 8.03.2022 r. k. 2 akt ZUS)

M. P. (1) w latach 2005-2012 dokonała 9 wpłat własnych w łącznej kwocie 3.434,12 zł, które zostały zaksięgowane przez ZUS w następujący sposób:

a) 3 wpłaty z dnia 17 stycznia 2005 r.: na FUS w kwocie 882,64 zł, na FUZ w kwocie 217,94 zł, na FP w kwocie 60,16 zł - wpłaty zgodnie z oznaczeniem zostały zaksięgowane na poczet należności za miesiąc grudzień 2004 roku,

b) 3 wpłaty z dnia 15 lutego 2005 r.: na FUS w kwocie 894,46 zł, na FUZ w kwocie 227,03 zł, na FP w kwocie 60,98 zł - wpłaty zgodnie z oznaczeniem zostały zaksięgowane na poczet należności za miesiąc styczeń 2005 r.,

c) 3 wpłaty z dnia 16 marca 2005 r.: na FUS w kwocie 815,85 zł, na FUZ w kwocie 219,62 zł, na FP w kwocie 55,44 zł wpłaty zgodnie z oznaczeniem zostały zaksięgowane na poczet należności za miesiąc marzec 2005 roku.

(raport rozliczenia zobowiązań dla płatnika Oaza (P. M.) załącznik nr 1 do pisma ZUS k. 19)

W celu wyegzekwowania zobowiązań składkowych od M. P. (1) pozwany ZUS prowadził działania egzekucyjne poprzez sukcesywne wystawianie tytułów wykonawczych i dokonywanie zajęciu rachunku bankowego w (...) BANK S.A. za sporne okresy składkowe objęte zaskarżoną decyzją od września 2005 r. do października 2006 r. Zadłużenie za w/w okres było kierowane przez ZUS do przymusowego dochodzenia drogą postępowania egzekucyjnego. W ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Dyrektora I Oddziału ZUS w Ł.:

- dniu 7 kwietnia 2006 r. zostały doręczone dłużnicze odpisy tytułów wykonawczych za okres 09/2005-01/2006 - zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A.,

- w dniu 12 października 2006 r. zostały doręczone dłużnicze odpisy tytułów wykonawczych za okres 02/2006-06/2006- zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A.,

- w dniu 19 stycznia 2007 r. zostały doręczone dłużnicze odpisy tytułów wykonawczych za okres 07/2006-10/2006 - zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A.

W wyniku w/w działań egzekucyjnych nastąpiło częściowe zaspokojenie należności z tytułu składek.

Po stwierdzeniu nieskuteczności postępowania egzekucyjnego z rachunku bankowego, z uwagi na brak środków na rachunku bankowym i zamknięcie rachunku bankowego, ZUS w dniach 14 marca 2008 r. i 17 kwietnia 2008 r. skierował wnioski o wszczęcie egzekucji wobec M. P. (1) na podstawie w/w odpisów tytułów i przekazał tytuły

wykonawcze Naczelnikowi Drugiego Urzędu Skarbowego Ł. celem dalszego prowadzenia postępowania poprzez zastosowanie innych sposobów egzekucji.

W dniu 17 kwietnia 2008 r. wystawiono także tytuły egzekucyjne na dodatkową opłatę w kwotach 410,00 zł oraz 90,00 zł - odpisy tytułów zostały doręczone dłużnicze w dniu 16 września 2010 r. Decyzja o wymierzeniu dodatkowej opłaty została doręczona dłużnicze w dniu 5.12.2005 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych 14 marca 2008 r. oraz 17 kwietnia 2008 r. przekazał następujące tytuły wykonawcze Naczelnikowi Drugiego Urzędu Skarbowego Ł.:

1) dotyczące należności na FUS:

-za (...) - RB- (...) z dnia 31.03.2006r. - odpis tytułu doręczony 07.04.2006r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 31.03.2006r. - odpis tytułu doręczony 07.04.2006r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 31.03.2006r. - odpis tytułu doręczony 07.04.2006r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006r. -

w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006r. -

w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006r. -

w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007r. -

w dniu 17.04.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007r. - w dniu 17.04.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007 r. - w dniu 17.04.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

-za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007r. - w dniu 17.04.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- dodatkowa opłata 410,00 zł- w dniu 17.04.2008 skierowana do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

2) dotyczące należności na FUZ:

- za (...) - RB- (...) z dnia 31.03.2006 r. - odpis tytułu doręczony 07.04.2006 r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 31.03.2006 r. - odpis tytułu doręczony 07.04.2006 r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 31.03.2006r. - odpis tytułu doręczony 07.04.2006 r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006 r. -

w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006 r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006 r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006 r. - w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 14.09.2006 r. - odpis tytułu doręczony 12.10.2006 r. -

w dniu 14.03.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007 r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007 r. - w dniu 17.04.2008 r. przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007r. - w dniu 17.04.2008 przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007 r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007r. - w dniu 17.04.2008 r. przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

- dodatkowa opłata 90,00 zł - w dniu 17.04.2008 r. skierowana do US Ł. II- nr tytułu W11- (...),

3) dotyczące należności na Fundusz Pracy:

- za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007 r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007 r.-

w dniu 17.04.2008 r. przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W.- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007 r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007 r. - w dniu 17.04.2008 r. przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W.- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007 r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007r. - w dniu 17.04.2008 r. przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W.- (...),

- za (...) - RB- (...) z dnia 10.01.2007r. - odpis tytułu doręczony 19.01.2007r. - w dniu 17.04.2008 r. przekierowane do US Ł. II- nr tytułu W.- (...).

Dnia 31 stycznia 2020 r. Naczelnik Urzędu Skarbowego Ł. wydał postanowienie o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego z uwagi na śmierć zobowiązanej M. P. (1).

(szczegółowe zestawienie terminów zawieszenia biegu terminu przedawnienia oraz termin przedawnienia dla poszczególnych składek k. 23-24, tytuły egzekucyjne w aktach ZUS, postanowienie Naczelnika US Ł. z 31.01.2020 r. w aktach ZUS)

Żadna z zaległych należności składkowych objęta zaskarżoną decyzją w dacie jej wydania nie była przedawniona. Przedawnienie tych należności nastąpi dopiero 7 lutego 2025 r. ze względu na w/w czynności zawieszające bieg terminu przedawnienia:

- od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, tj. 7 kwietnia 2006 r., 12 października 2006 r., 19 stycznia 2007 r. - do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego, tzn. w przypadku M. P. (1) daty jej śmierci w dniu 8 lutego 2018 r.,

- a następnie bieg terminu przedawnienia uległ dodatkowemu zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawczyni M. P. (1), tj. od 8 lutego 2018 r. na okres 2 lat czyli do dnia 7 lutego 2020 r., albowiem postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku przez skarżących po zmarłej płatnicze składek zostało wydane dopiero 16 marca 2021 r.

(szczegółowe zestawienie terminów zawieszenia biegu terminu przedawnienia oraz termin przedawnienia dla poszczególnych składek k. 23-24)

W latach 2005-2012 w drodze egzekucji wyegzekwowano od M. P. (1) wpłaty w łącznej kwocie 21.233,93 zł, które ZUS zaksięgował na koncie płatniczki M. P. (1), rozliczając wyegzekwowane przez organ egzekucyjny kwoty następująco:

1) kwota uzyskana w dniu 23 czerwca 2008 r. (numer czynności (...)) została rozliczona w następujący sposób:

a) 96,70 zł na składkę na FGŚP za luty 2004 r. (w tym należność główna 58,50 zł, odsetki 32,30 zł, koszty egzekucyjne 5,90 zł),

b) 43,20 zł na składkę na FGŚP za sierpień 2004 r. (w tym należność główna 25,40 zł, odsetki 12,20 zł, koszty egzekucyjne 5,60 zł),

c) 58,40 zł na składkę na FGŚP za wrzesień 2004 r. (w tym należność główna 36,00 zł, odsetki 16,80 zł, koszty egzekucyjne 5,60 zł),

d) 85,30 zł na składkę na FGŚP za marzec 2005 r. (w tym należność główna 57,40 zł, odsetki 22,30 zł koszty egzekucyjne 5,60 zł),

e) 58,40 zł na składkę na FGŚP za kwiecień 2005 r. (w tym należność główna 38,40 zł, odsetki 14,40 zł, koszty egzekucyjne 5,60 zł),

2) kwota uzyskana w dniu 19 października 2010 r. (numer czynności (...)) została rozliczona w ten sposób:

a) 105,60 zł na składkę na FGŚP za lipiec 2005 r. (w tym należność główna 61,80 zł, odsetki 37,40 zł, koszty egzekucyjne 6,40 zł),

b) 36,60 zł na składkę na FGŚP za kwiecień 2005 r. (w tym należność główna 19,00 zł, odsetki 12,10 zł, koszty egzekucyjne 5,50 zł),

c) 103,70 zł na składkę na FGŚP za maj 2005 r. (w tym należność główna 57,40 zł, odsetki 36,00 zł, koszty egzekucyjne 10,30 zł),

d) 99,20 zł na składkę na FGŚP za czerwiec 2005 r. (w tym należność główna 57,60 zł, odsetki 35,50 zł, koszty egzekucyjne 6,10 zł),

3. kwota uzyskana w dniu 9 grudnia 2010 r. (numer czynności (...)) została rozliczona w ten sposób:

a) 98,80 zł na składkę na FGŚP za sierpień 2005 r. (w tym należność główna 57,60 zł, odsetki 35,20 zł, koszty egzekucyjne 6,00 zł),

b) 104,60 zł na składkę na FGŚP za wrzesień 2005 r. (w tym należność główna 56,20 zł, odsetki 33,70 zł, koszty egzekucyjne 5,90 zł, koszty upomnienia 8,80 zł),

c) 95,30 zł na składkę na FGŚP za październik 2005 r. (w tym należność główna 56,20 zł, odsetki 33,20 zł, koszty egzekucyjne 5,90 zł),

d) 103,40 zł na składkę na FGŚP za listopad 2005 r. (w tym należność główna 56,20 zł, odsetki 32,60 zł, koszty egzekucyjne 5,80 zł, koszty upomnienia 8,80 zł),

e) 94,70 zł na składkę na FGŚP za grudzień 2005 r. (w tym należność główna 56,60 zł, odsetki 32,30 zł, koszty egzekucyjne 5,80 zł),

f) 96,20 zł na składkę na FGŚP za styczeń 2006 r. (w tym należność główna 57,90 zł, odsetki 32,40 zł, koszty egzekucyjne 5,90 zł),

4. kwota uzyskana w dniu 30 grudnia 2010 r. (numer czynności (...)) w wysokości 954,20 zł została rozliczona na składki na ubezpieczenie społeczne za wrzesień 2005 r. (w tym należność główna 541,00 zł, odsetki 328,30 zł, koszty egzekucyjne 76,10 zł, koszty upomnienia 8,80 zł),

5. kwota uzyskana w dniu 7 kwietnia 2011 r. (numer czynności (...)) w wysokości 600,00 zł została rozliczona na składki na ubezpieczenie społeczne za październik 2005 r. (w tym należność główna 343,20 zł, odsetki 216,40 zł, koszty egzekucyjne 40,40 zł),

6. kwota uzyskana w dniu 26 maja 2011 r. (numer czynności (...)) w wysokości 403,40 zł została rozliczona na składki na ubezpieczenie zdrowotne za kwiecień 2006 r. (w tym należność główna 239,30 zł, odsetki 141,50 zł, koszty egzekucyjne 22,60 zł),

7. kwota uzyskana w dniu 27 czerwca 2011 r. (numer czynności (...)) w wysokości 404,10 zł została rozliczona na składki na ubezpieczenie zdrowotne za maj 2006 r. (w tym należność główna 239,30 zł, odsetki 142,10 zł, koszty egzekucyjne 22,70 zł),

8. kwota uzyskana w dniu 30 sierpnia 2011 r. (numer czynności (...)) w wysokości 399,40 zł została rozliczona na składki na ubezpieczenie zdrowotne za styczeń 2006 r. (w tym należność główna 227,80 zł, odsetki 149,20 zł, koszty egzekucyjne 22,40 zł),

9. kwota uzyskana w dniu 7 listopada 2011 r. (numer czynności (...)) w wysokości 807,40 zł została rozliczona na składki na ubezpieczenie społeczne za październik 2005 r. (w tym należność główna 449,30 zł, odsetki 319,70 zł, koszty egzekucyjne 38,40 zł),

10. kwota uzyskana w dniu 14 lutego 2012 r. (numer czynności (...)) została rozliczona w ten sposób:

a) 12,30 zł na koszty egzekucyjne od składki na ubezpieczenia społeczne za listopad 2005 r.,

b) 113,50 zł na składkę na FGŚP za luty 2006 r. (w tym należność główna 57,50 zł, odsetki 40,90 zł, koszty egzekucyjne 6,30 zł, koszty upomnienia 8,80 zł),

c) 108,20 zł na składkę na FGŚP za kwiecień 2006 r. (w tym należność główna 60,10 zł, odsetki 41,60 zł, koszty egzekucyjne 6,50 zł),

d) 108,70 zł na składkę na FGŚP za marzec 2006 r. (w tym należność główna 60,10 zł, odsetki 42,10 zł, koszty egzekucyjne 6,50 zł),

e) 107,60 zł na składkę na FGŚP za maj 2006 r. (w tym należność główna 60,10 zł, odsetki 40,50 zł, koszty egzekucyjne 6,40 zł),

f) 107,00 zł na składkę na FGŚP za czerwiec 2006 roku (w tym należność główna 60,10 zł, odsetki 40,50 zł, koszty egzekucyjne 6,40 zł),

g) 42,70 zł na dodatkowa opłatę za niezapłacone lub opłacone w zaniżonej wysokości składki na ubezpieczenie społeczne za listopad 2005 r. (w tym opłata 30,00 zł, koszty egzekucyjne 3,90 zł, koszty upomnienia 8,80 zł),

11. kwota uzyskana w dniu 11 kwietnia 2012 r. (numer czynności (...)) w wysokości 306,60 zł została rozliczona na składki na ubezpieczenie zdrowotne za październik 2006 r. (w tym należność główna 169,50 zł, odsetki 111,80 zł, koszty egzekucyjne 16,50 zł, koszty upomnienia 8,80 zł),

12. kwota uzyskana w dniu 5 czerwca 2012 r. (numer czynności (...)) w wysokości 408,70 zł została rozliczona na składki na ubezpieczenie zdrowotne za grudzień 2005 r. (w tym należność główna 217,80 zł, odsetki 168,20 zł, koszty egzekucyjne 22,70 zł).

Wyżej wskazane wpłaty pozostają bez wpływu na saldo konta zmarłej płatniczki objęte zaskarżoną decyzją, bowiem zostały zaliczona na należności z tytułu składek nie objętych tą decyzją. Pozostałe wyegzekwowane kwoty dotyczą innych wierzycieli, tj. Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego Ł. oraz Urzędu Gminy A..

(raport wpłat wyegzekwowanych egzekucyjnie w latach 2005-2012 k. 20-22, pismo ZUS ze szczegółowym rozliczeniem wpłat k. 42-43)

Pismami z 26.04.2022 r. obaj odwołujący się zostali w trybie awizo skutecznie poinformowani przez ZUS o wszczęciu z urzędu postępowania wyjaśniającego prowadzonego w sprawie przeniesienia na nich odpowiedzialności, jako na spadkobierców zmarłej płatniczki za zaległości składkowe oraz możliwości złożenia wyjaśnienia i dowodów w sprawie, a także wypowiedzenia się co do zgłoszonych żądań. Skarżący nie skorzystali z tego prawa.

(okoliczności niesporne, a nadto pisma ZUS z 26.04.2022 r. wraz z awizowanymi przesyłkami do wnioskodawców k. 3-5 akt ZUS)

Pismami z 20.05.2022 r. odwołujący zostali także skutecznie poinformowani przez ZUS o zakończeniu postępowania wyjaśniającego prowadzonego w sprawie przeniesienia na nich odpowiedzialności, jako na spadkobierców zmarłej płatniczki, za zaległości składkowe oraz pouczeni o prawie do wypowiedzenia się w zakresie zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. Wnioskodawcy z w/w prawa nie skorzystali.

(okoliczności niesporne, a także pisma ZUS z 20.05.2022 r. wraz z potwierdzeniem odbioru przesyłek k. 7-9 akt ZUS)

Po zakończeniu w/w postępowania, w dniu 24.06.2022 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wydał zaskarżoną decyzję.

(decyzja w aktach ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych, uznając, że treść dokumentów i ich forma nie budziły zastrzeżeń i wątpliwości, jak również nie ujawniły się takie okoliczności, które należałoby brać pod uwagę z urzędu, a które podważyłyby wiarygodność tej kategorii dowodów i godziły w ich moc dowodową.

Strona skarżąca podnosiła, że rozliczenie konta zmarłej płatniczki nie zostało w zaskarżonej decyzji w sposób jasny dla odwołujących wyjaśnione, jednakże - według Sądu - zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do podważenia prawidłowości rozliczania wpłat dokonanych przez płatniczkę, jak i wyegzekwowanych kwot na poczet należności składkowych na koncie zmarłej płatniczki składek.

W tym kontekście Sąd zważył, że po złożeniu przez ZUS w toku postępowania odwoławczego pism procesowych, w których zostały przedstawione szczegółowe rozliczenia konta płatniczki – żaden ze skarżących nie sformułował, poza ogólnikowym twierdzeniem, żadnych konkretnych zarzutów na czym miałyby polegać rzekomo wadliwe rozliczenie konta płatniczki. Wpłaty, o których mowa w piśmie procesowym odwołującego się J. P. z 7.02.2023 r., pozostają bez wpływu na zaskarżoną decyzję, albowiem zostały zaliczone na należności z tytułu składek nieobjętych zaskarżoną decyzją. Ponadto należy podkreślić, że odwołujący się mieli możliwość weryfikacji rozliczenia wszystkich dokonanych przez płatniczkę wpłat i kwot wyegzekwowanych tytułem zaległych należności na etapie postępowania wyjaśniającego prowadzonego przez ZUS, o którego wszczęciu i zakończeniu byli prawidłowo powiadomieni. Skarżący byli prawidłowo poinformowani przez pozwanego o prawie wglądu do zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz przedłożenia dodatkowych dokumentów i wyjaśnień. Nie byli do tego co prawda zobowiązani, lecz w ocenie Sądu skorzystanie z tego uprawnienia byłoby zasadne, w kontekście podnoszonego dopiero na etapie postępowania sądowego zarzutu niewłaściwego rozliczenia konta zmarłej płatniczki, którego zasadności ostatecznie jednak nie wykazali. Po analizie złożonych do akt przez ZUS rozliczeń i dokumentów zalegających w załączonych aktach ZUS-owskich, w których przedstawiono wszystkie zaewidencjonowane wpłaty i kwoty wyegzekwowane oraz sposób ich rozliczenia, w tym sposobu w jaki ZUS przyjął do rozliczenia i sposób ich zaksięgowania, z podaniem na jakie tytułu i w jakiej wysokości zaksięgowano wpłaty i wyegzekwowane kwoty, skarżący aż do zakończenia postępowania dowodowego w n/n sprawie nie sprecyzowali z czym się konkretnie nie zgadzają i gdzie upatrują nieprawidłowości. Sąd z urzędu nie stwierdził w tym zakresie po stronie pozwanej żadnych uchybień merytorycznych i rachunkowych uznając, że kwoty zaksięgowane zostały przez pozwanego prawidłowo. Zdaniem Sądu w świetle dostępnego materiału dowodowego należy uznać, że pozwany prawidłowo ustalił zaległe kwoty tytułem spornych należności składkowych objętych zaskarżoną decyzją, a w tym saldo ogólne konta zmarłej płatniczki składek. Przeciwnie twierdzenia skarżących są ogólnikowe, nie zawierają żadnych konkretnych zarzutów i pozostały całkowicie gołosłowne, a więc nieudowodnione.

Druga grupa zarzutów skarżących odnosząca się do przedawnienia spornych należności także nie znajduje oparcia w dostępnym materiale dowodowym, albowiem wszystkie tytuły wykonawcze, na które powołał się pozwany zostały skutecznie doręczone płatniczce i skierowane do egzekucji przed 2010 r., czego odwołujący się nie kwestionowali. Okoliczności te jasno wynikają z zalegających w aktach ZUS-owskich tytułów wykonawczych i dowodów na ich skuteczne doręczenie płatniczce oraz dalszych czynności egzekucyjnych szczegółowo opisanych w stanie faktycznym. Odwołujący się J. P. na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku w niniejszej sprawie oświadczył zaś, że zapoznał się z zawartością akt sprawy. Z akt tych wynika zaś, że prawidłowo wszczęte postępowanie egzekucyjne skutkowało zawieszeniem biegu terminu przedawnienia spornych należności od pierwszej skutecznej czynności zmierzającej do wyegzekwowania tych należności, a to nastąpiło w dniach 7.04.2006 r., 12.10.2006 r. i 19.01.2007 r., gdy M. P. (1) zostały doręczone odpisy tytułów wykonawczych i nastąpiło zajęcie rachunku bankowego w (...) Bank S.A., co skutkowało zawieszeniem przedawnienia tych należności do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego, czyli do dnia śmierci płatniczki w dniu 8.02.2018 r. W sprawie nie wnioskowano o przeprowadzenie jakiegokolwiek dowodu, który wskazywałby, iż doręczenie to nie miało miejsca lub że de facto dokonano go innej nieuprawnionej osobie, czy na nieodpowiedni adres. Następnie zawieszenie trwało dodatkowo od dnia śmierci spadkodawczyni przez 2 lata, tj. do 7.02.2020 r., gdyż postanowienie sądu stwierdzające nabycie spadku przez odwołujących się po zmarłej płatniczce zostało wydane dopiero 16.03.2021 r. W świetle dostępnych dokumentów pozwany wykazał, że żadna z zaległości składkowych objęta zaskarżoną decyzją w dniu wydania tej decyzji nie była przedawniona.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania podlegają oddaleniu.

Zgodnie z treścią art. 32 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2021 roku, poz.423 ze zm.) do składek na ubezpieczenie zdrowotne w zakresie: ich poboru, egzekucji, wymierzania odsetek za zwłokę i dodatkowej opłaty, przepisów karnych, dokonywania zabezpieczeń na wszystkich

nieruchomościach, ruchomościach i prawach zbywalnych dłużnika, odpowiedzialności osób trzecich i spadkobierców oraz stosowania ulg i umorzeń stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące składek na ubezpieczenia społeczne.

Natomiast stosownie do treści art. 31 ww. ustawy do należności z tytułu składek stosuje się odpowiednio art.97§1, art.98§1 i §2 punkt 1, 2, art.100, art.101, ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz.U. z 2021 roku, poz.1540 ze zm.).

Spadkobiercy płatnika (podatnika) co do zasady przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy (art.97 §1 Ordynacji podatkowej). Do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania składkowe (podatkowe) spadkodawcy stosuje się przepisy kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe (art.98 §1 Ordynacji podatkowej). Przepisy te stosuje się również do odpowiedzialności spadkobierców za zaległości składkowe (podatkowe) i odsetki za zwłokę od zaległości składkowych (podatkowych) spadkodawcy (art.98 §1, §2 punkt 1 i 2 Ordynacji podatkowej) (por. uchwała SN z 7 maja 2008 r., II UZP 1/08, L.).

Organ rentowy orzeka w jednej decyzji o zakresie odpowiedzialności lub uprawnień poszczególnych spadkobierców na podstawie decyzji ostatecznych wydanych wobec spadkodawcy oraz jego zobowiązań wynikających z prawidłowych deklaracji (art.100§1 Ordynacji podatkowej). Organ rentowy nalicza odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych spadkodawcy oraz oprocentowanie niezwróconych zaliczek naliczonego podatku od towarów i usług naliczane są do dnia otwarcia spadku (art.101§1 Ordynacji podatkowej).

Przy ustalaniu odpowiedzialności spadkobierców za zaległe zobowiązania składkowe, organ rentowy ma obowiązek wziąć pod uwagę m.in. art. 1012 k.c. i art. 1031 § 1 i 2 k.c.

W przepisie art. 1012 k.c. postanowiono, że spadkobierca może bądź przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), bądź przyjąć spadek z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), bądź też spadek odrzucić.

W razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza - jak to miało miejsce w niniejszej sytuacji - spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wysokości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 k.c.).

Ograniczenie odpowiedzialności do masy czynnej spadku dotyczy wszelkich długów spadkowych. Stosownie do treści art.1032 §1 k.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie otwarcia spadku (art.6 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2015 r., poz.539, która weszła w życie w dniu 18 października 2015 r.) jeżeli spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, spłacił niektóre długi spadkowe nie wiedząc o istnieniu innych długów, ponosi on odpowiedzialność za niespłacone długi tylko do wysokości różnicy między wartością ustaloną w inwentarzu stanu czynnego spadku a wartością świadczeń spełnionych na zaspokojenie długów, które spłacił.

Stosownie do treści § 2 art.1032 k.c. jeżeli spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, spłacając niektóre długi spadkowe wiedział o istnieniu innych długów spadkowych, ponosi on odpowiedzialność za te długi ponad wartość stanu czynnego spadku, jednakże tylko do takiej wysokości, w jakiej byłby obowiązany je zaspokoić, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe.

Przyjęcie spadku z dobrodziejstwem inwentarza powoduje, że odpowiedzialność spadkobiercy zostaje ograniczona do wartości stanu czynnego spadku (art.1031§1 i 2 k.c.). Wyczerpanie sumy wyznaczającej granice odpowiedzialności w zasadzie zwalnia spadkobiercę od dalszej odpowiedzialności. Ograniczenie odpowiedzialności spadkobiercy do wartości czynnej spadku oznacza, że wierzyciele spadkowi mogą poszukiwać zaspokojenia nie tylko z przedmiotów i praw wchodzących do spadku, lecz również ze składników majątku osobistego spadkobiercy, byleby łączna wartość roszczeń wierzycieli nie przekraczała wartości udziału spadkowego, jaki otrzymał konkretny spadkobierca. Według art.1032 § 2 k.c., spadkobierca taki odpowiada względem niezaspokojonych wierzycieli do takiej tylko wysokości,

w jakiej byłby zadośćuczynić tym wierzycielom, gdyby spłacał należycie wszystkie długi spadkowe. W literaturze przedmiotu ponoszono także, iż analogiczną odpowiedzialność ponosi spadkobierca, który nie wiedział o istnieniu niektórych długów spadkowych wskutek rażącego niedbalstwa, w szczególności zaś z powodu niezapoznania się ze spisem inwentarza lub zignorowania pozostawionych przez spadkodawcę dokumentów, odzwierciedlających istnienie stosunków zobowiązaniowych oraz wielkość wynikających z nich wierzytelności (Elżbieta Skowrońska-Bocian, Komentarz do kodeksu cywilnego, Wydawnictwo Prawnicze, s. 202).

W sytuacji, gdy spadkobierca nabywa spadek z dobrodziejstwem inwentarza, a jest możliwość, że istnieją inne długi niż zaległości stwierdzone w decyzji, organ administracyjny nie powinien zobowiązywać do wpłaty całej kwoty stanowiącej wartość czynnego spadku, jeśli nawet została ona ustalona, lecz poprzestać na orzeczeniu o zakresie odpowiedzialności spadkobiercy za zobowiązania spadkodawcy.

Należy też przypomnieć, że zgodnie z art. 33 pkt 3 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, podstawą zarzutu w sprawie prowadzenia egzekucji może być m.in. określenie egzekwowanego obowiązku niezgodnie z treścią obowiązku wynikającego z decyzji organu administracyjnego.

Stąd też treść decyzji o odpowiedzialności spadkobiercy musi być pełna, tj. w pełni oddawać zakres odpowiedzialności wynikający z przepisów prawa materialnego, w tym z art. 1031 §1 i 2 k.c. – i tak też prawidłowo postąpił pozwany organ rentowy w zaskarżonej decyzji.

Stosownie do przepisu art. 1034 § 1 KC do chwili działu spadku spadkobiercy ponoszą solidarną odpowiedzialność za długi spadkowe. Solidarny charakter odpowiedzialności oznacza, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregośkolwiek z dłużników zwalnia pozostałych. Wszyscy dłużnicy solidarni pozostają zobowiązani aż do zupełnego zaspokojenia wierzyciela.

Jeżeli chodzi o kwestię wydania zaskarżonej decyzji obciążającej wnioskodawców, to nie było sporu, że decyzja ta jest prawidłowa albowiem odpowiedzialność takową skarżący bezsprzecznie ponoszą, co wprost wynika z prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z 16.03.2021 r., w którym stwierdzono, że obaj odwołujący się są spadkobiercami ustawowymi zmarłej M. P. (2), a także, że spadek został przez wnioskodawców przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

Zaskarżona decyzja dotyczy przy tym łącznej kwoty zobowiązania, która jest niższa od wartości czynnej spadku, co nie było sporne w n/n sprawie.

Możliwość przeniesienia odpowiedzialności na spadkobierców znajduje również jednoznaczne potwierdzenie w orzecznictwie. W uchwale z dnia 7 maja 2008 r. II UZP 1/08 Sąd Najwyższy wprost stwierdził, że niezapłacone w terminie składki na Fundusz Pracy i ubezpieczenie zdrowotne (oraz należności z nimi związane) mogą być pobrane przez organ rentowy od spadkobiercy osoby zobowiązanej do zapłaty takich składek w granicach odpowiedzialności danego spadkobiercy za długi spadku (art. 922 § 1 i § 3 KC oraz art. 1030 i nast. tego Kodeksu w związku z art. 97 § 1 oraz art. 98 § 1 i § 2 pkt 1, 2, 5 i 7 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa w związku z art. 31 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 32 tej ustawy) (zob. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r., II UK 118/2009).

Kwestią wymagającą oceny jurystycznej było rozstrzygnięcie o tym, czy stan konta zmarłej płatniczki składek został prawidłowo ustalony przez pozwanego w zaskarżonej decyzji oraz o tym, czy zaległe należności składkowe nie uległy przedawnieniu.

Sąd Okręgowy zwraca też uwagę, że ZUS jest jednostką wykonującą zadania administracji publicznej, toteż obowiązany jest działać na podstawie i w granicach prawa. Organ rentowy w świetle przepisów Ordynacji podatkowej miał nie tylko prawo, ale i obowiązek wydania decyzji, o której mowa w art. 97 § 1 Ordynacji, a elementem koniecznym decyzji w myśl art. 100 §1 Ordynacji było określenie zobowiązań zmarłego spadkodawcy.

Wymaga też zaznaczenia, że w toczącym się procesie ciężar dowodu spoczywał na odwołującym, który miał obowiązek wykazania zasadności podnoszonych przez siebie argumentów (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 8 września 2015 r., III AUa 472/15, L.; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 13 marca 2012 r., III AUa 789/11, L.).

Co więc tyczy do zarzutu odwołujących dotyczącego prawidłowości ustalonego w zaskarżonych decyzjach stanu zadłużenia na koncie zmarłej płatniczki składek, to w pierwszej kolejności wskazać należy, że stosownie do treści art. 34 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, informacje zawarte na koncie ubezpieczonego i koncie płatnika składek prowadzonych w formie elektronicznej, które przekazane zostały w postaci dokumentu pisemnego albo elektronicznego, są środkiem dowodowym w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych. Wnioskodawcy kwestionowali działania organu rentowego polegające na ustaleniu stanu zadłużenia konta zmarłej płatniczki składek z tytułu należności składkowych za okresy objęte skarżoną decyzją w sposób ogólnikowy i bez podania jakichkolwiek dowodów na poparcie wysuwanych przez nich zarzutów. Wskazać zatem należy, że zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Wnioskodawcy nie udowodnili, że ich wątpliwości co do poprawności ustalonego stanu zadłużenia spółki są uzasadnione. W złożonym odwołaniu, jak również w trakcie procesu, nie wskazali żadnych dowodów, na poparcie swoich twierdzeń, które mogłyby podważać ustalenia poczynione przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zarzuty dotyczące nieprawidłowego ustalenia stanu faktycznego, a więc nieprawidłowego zaliczania dokonanych wpłat na poczet istniejących zobowiązań, miały jedynie ogólny i nieprecyzyjny charakter. Skarżący nie tylko nie przedłożyli dowodów, na podstawie których można by stwierdzić tego rodzaju uchybienia, ale również nie wskazali konkretnych błędów w działaniach rachunkowych poczynionych przez organ rentowy. Nie wyjaśnili również dlaczego ustalone w decyzji kwoty są w ich ocenie nieprawidłowe i w jakim zakresie nastąpiły błędy organu. Natomiast pozwany złożył do akt szczegółowe rozliczenie wpłat i wyegzekwowanych kwot. W tym stanie rzeczy odnośnie powyższych rozważań Sąd uznał, że z uwagi na ogólnikowość zarzutów w omawianym zakresie oraz brak materiału dowodowego, nie było najmniejszych przesłanek do kwestionowania ustaleń poczynionych przez ZUS w zakresie wysokości należności składkowych. Tym bardziej, że stan zadłużenia stwierdzony w badanych decyzjach wynika ze znajdujących się w aktach rentowych wydruków przeglądu danych – stanów należności, które zgodnie z powołanym wyżej art. 34 ustawy systemowej, ma moc środka dowodowego w postępowaniu administracyjnym i sądowym z zakresu ubezpieczeń społecznych. Dodać należy, że każdy z odwołujących mógł na etapie postępowania przedsądowego prowadzonego przez ZUS zapoznać się z materiałem dowodowym, wziąć w nim czynny udział i przedłożyć ewentualne dowody w zakresie przeniesienia odpowiedzialności. Pozwany bowiem zawiadomił skarżących zarówno o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji w zakresie przeniesienia odpowiedzialności za należności z tytułu nieopłaconych składek przez zmarłą płatniczkę składek, pouczył ich, że mogą wziąć czynny udział w każdym stadium postępowania przed organem rentowy, jak i powiadomił o zakończeniu postępowania oraz możliwości zapoznania się z aktami sprawy. Żaden z odwołujących nie skorzystał z takiej możliwości, nie zapoznał się z aktami sprawy, ani nie przedłożył materiałów dowodowych w zakresie przeniesienia odpowiedzialności.

Odnosząc się do zarzut przedawnienia należności z tytułu zaległych składek objętych zaskarżoną decyzją Sąd również nie znalazł podstaw do jego uwzględnienia.

Kwestię przedawnienia należności na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy zawarto w art. 24 ust. 5-6 o systemie. Przepis ten znajduje zastosowanie wprost do składek na ubezpieczenia społeczne, zaś odpowiednio do składek na ubezpieczenie zdrowotne (art. 93 ust. 2 u.s.o.z.) i Fundusz Pracy (art. 32 u.s.u.s.).

Obecne brzmienie art. 24 ust. 4 zostało nadane przez ustawę z 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. nr 138, poz. 808) zmieniającą u.s.u.s. z dniem 20 lipca 2011 r., a następnie przez ustawę z 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. z 2011 r., nr 232, poz. 1378, dalej: u.r.n.o.) z dniem 1 stycznia 2012 r.

Od 1 stycznia 2003 r. do 31 grudnia 2011 r. termin przedawnienia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne wynosił 10 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Od 1 stycznia 2012 r. należności te ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Zgodnie z art. 27 u.r.n.o. 5 letni termin

stosuje się również do przedawnienia należności z tytułu składek, którego bieg rozpoczął się przed 1 stycznia 2012 r., z tym, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od 1 stycznia 2012 r. (ust. 1). Jeżeli jednak przedawnienie rozpoczęte przed 1 stycznia 2012 r. nastąpiłoby zgodnie z przepisami dotychczasowymi wcześniej, przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu (ust. 2). Zatem wybór odpowiedniego terminu przedawnienia, zależy od tego, który z nich upłynie wcześniej.

Termin przedawnienia należności w przypadkach określonych w art. 24 ust. 5a-6 u.s.u.s. ulega przerwaniu lub zawieszeniu. Przerwanie biegu przedawnienia ma ten skutek, że po ustaniu okoliczności powodującej przerwanie biegu przedawnienia, termin przedawnienia biegnie od nowa. Zawieszenie biegu terminu przedawnienia sprawia zaś, że w terminie przedawnienia nie uwzględnia się co prawda okresu, w którym bieg przedawnienia był zawieszony, ale uwzględnia się okres przedawnienia, który poprzedzał okres zawieszenia (patrz w tym zakresie wyrok SA Rzeszów z dnia 17.07.2014 r., III AUa 175/14, L.). Zmiana stanu prawnego wprowadzona od 1 stycznia 2003 r. przez dodanie art. 24 ust. 5b u.s.u.s. dotyczyła zawieszenia terminu przedawnienia. Przepis ten przewidywał zawieszenie biegu terminu przedawnienia, od dnia wszczęcia do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego oraz sądowego, z wyłączeniem wcześniejszych faz postępowania. Na skutek kolejnej nowelizacji przepisów od 1 lipca 2004 r. ustawodawca rozszerzył zakres zawieszenia biegu terminu przedawnienia na okres od podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Należy zauważyć, że stosownie do treści art. 47 ust. 1 pkt 1 u.s.u.s. termin wymagalności składek to odpowiednio każdy następny dzień po terminie płatności. Od tych dat rozpoczął bieg 5-letni termin przedawnienia, który na gruncie art. 24 ust. 4 u.s.u.s. upływałby odpowiednio w z upływem 5 lat w poszczególnych miesiącach

Stosownie do obowiązującego art. 24 ust. 5b u.s.u.s. bieg terminu przedawnienia zostaje zawieszony od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego.

Zawieszenie biegu terminu przedawnienia może być dłuższe niż okres przedawnienia należności z tytułu składek, określony w art. 24 ust. 4 ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Ponadto przepis art. 24 ust. 6 ww. ustawy stanowi, iż bieg terminu przedawnienia, o którym mowa w ust. 4 cytowanego przepisu, ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy.

Nie istnieje przepis, który nakazywałby umorzenie tego postępowania z uwagi na upływ czasu (zob. wyrok NSA (N) z dnia 19.05.2021 r., (...), L.). Artykuł 24 ust. 5b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie daje w swojej warstwie językowej wystarczających wskazówek do stwierdzenia kiedy najwcześniej może dojść do podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności, ani czyja to może być czynność. Z treści tego przepisu można byłoby na pierwszy rzut oka wnosić, że czynność ta nie musi być czynnością organu egzekucyjnego, egzekutora lub poborcy skarbowego, a nawet nie musi być to czynność dokonana po wszczęciu postępowania egzekucyjnego. Mogłaby to więc być czynność wierzyciela dokonana nawet przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Z takim stanowiskiem nie można jednak zgodzić się. Zdarzenie, które powoduje zawieszenie biegu terminu przedawnienia należności z tytułu składek musi mieć miejsce w toku postępowania egzekucyjnego, albo nieuchronnie prowadzić do wszczęcia postępowania egzekucyjnego, skoro zawieszenie biegu terminu przedawnienia nie może zakończyć się inaczej niż na skutek zakończenia postępowania egzekucyjnego (zob. wyrok WSA w Lublinie z dnia 12.05.2020 r., I SA/Lu 44/20, L.).

Za czynności zmierzające do wyegzekwowania należności z tytułu składek uznaje się takie czynności, z których treści lub uzasadnienia wynika bezpośrednio, że zmierzają one do ściągnięcia należności. Nie ulega wątpliwości, że czynnością taką może być doręczenie odpisu tytułu wykonawczego (zob. wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 31.03.2021 r., (...) SA/Go 798/20, L., wyrok WSA w Gdańsku z dnia 12.07.2017 r., I SA/Gd 737/17, L.). W

konsekwencji to m.in. to z tą czynnością, nie zaś z upomnieniem, należy wiązać zawieszenie terminu przedawnienia. Zwrotne potwierdzenie odbioru przesyłki, z którego wynika, że zobowiązany osobiście odebrał tytuły wykonawcze jest wystarczające do wykazania, że doszło do zawieszenia biegu przedawnienia zgodnie z przepisem art. 24 ust. 5b ustawy z dnia 13 października 1998 r. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.). Zgodnie z art. 123 u.s.u.s. w sprawach uregulowanych ustawą stosuje się przepisy k.p.a., chyba że ustawa stanowi inaczej. Jak wynika z art. 39 k.p.a., organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem przez operatora pocztowego w rozumieniu ustawy z 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz.U. poz. 1529 ze zm.), przez swoich pracowników albo przez inne upoważnione osoby lub organy. Według art. 42 § 1 k.p.a. pisma doręcza się osobom fizycznym w ich mieszkaniu lub miejscu pracy. W przypadku nieobecności adresata, pismo doręcza się, za pokwitowaniem, dorosłemu domownikowi, sąsiadowi lub dozorczy domu – jeżeli podjęły się oddania pisma adresatowi (art. 43 k.p.a.). Art. 44 § 1 pkt 1 k.p.a. stanowi z kolei, że w razie niemożności doręczenia pisma w sposób wskazany w art. 42 i 43 operator pocztowy przechowuje pismo przez okres 14 dni w swojej placówce pocztowej. Zawiadomienie o pozostawieniu pisma wraz z informacją o możliwości jego odbioru w terminie siedmiu dni, licząc od dnia pozostawienia zawiadomienia w miejscu określonym w § 1, umieszcza się w oddawczej skrzynce pocztowej lub, gdy nie jest to możliwe, na drzwiach mieszkania adresata, jego biura lub innego pomieszczenia, w którym adresat wykonuje swoje czynności zawodowe, bądź w widocznym miejscu przy wejściu na posesję adresata (§ 2). W przypadku niepodjęcia przesyłki w terminie, o którym mowa w § 2, pozostawia się powtórne zawiadomienie o możliwości odbioru przesyłki w terminie nie dłuższym niż czternaście dni od daty pierwszego zawiadomienia (§ 3). Doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia okresu, o którym mowa w § 1, a pismo pozostawia się w aktach sprawy (§ 4).

W niniejszej sprawie w ocenie Sądu Okręgowego doręczenie przesyłek płatnicze składek zawierających tytuły wykonawcze, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, nie może budzić zastrzeżeń. Z dowodów tych wynika bowiem, że w ramach postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Dyrektora I Oddziału ZUS w Ł.:

- w dniu 7 kwietnia 2006 r. zostały doręczone odpisy tytułów wykonawczych za okres 09/2005-01/2006- zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A.

- w dniu 12 października 2006 r. zostały doręczone odpisy tytułów wykonawczych za okres 02/2006-06/2006- zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A.

- w dniu 19 stycznia 2007 r. zostały doręczone odpisy tytułów wykonawczych za okres 07/2006-10/2006 - zajęcie rachunku bankowego w (...) BANK S.A.

Niewątpliwie była to czynność zmierzająca do wyegzekwowania należności z tytułu składek, która w w/w przypadkach doprowadziła do zawieszenia biegu terminu przedawnienia składek. Zgodnie z powołanymi przepisami bieg terminu przedawnienia uległ zatem zawieszeniu od dnia podjęcia pierwszej czynności zmierzającej do wyegzekwowania należności z tytułu składek, o której dłużnik został zawiadomiony, do dnia zakończenia postępowania egzekucyjnego, tj. do dnia śmierci płatniczki w dniu 8.02.2018 r.

Następnie bieg terminu przedawnienia uległ dalszemu zwieszeniu od dnia śmierci spadkodawczyni czyli od 8.02.2018 r. Zawieszenie to trwało zgodnie z ust. 6 art. 24 w/w ustawy, do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku albo zarejestrowania aktu poświadczenia dziedziczenia, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły 2 lata od śmierci spadkodawcy. W n/n przypadku prawidłowo zatem doliczono dodatkowo zawieszenie biegu terminu przedawnienia od dnia zgonu płatniczki 8 lutego 2018 r. do dnia 7.02.2020 r. (2 lata), albowiem postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi - Śródmieścia II Wydział Cywilny z 16 marca 2021 r., sygn. akt II Ns 590/20, wydano po ponad 2 latach od daty śmierci płatniczki.

Z w/w przyczyn żadna z zaległości składkowych objęta zaskarżoną decyzją nie uległa przedawnieniu, które nastąpi najwcześniej 7 lutego 2025 r.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił oba odwołania o czym orzekł, jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U z 2018 r., poz. 265) zasądzając na rzecz ZUS-u jako strony wygrywającej n/n postępowanie, solidarnie od odwołujących się, kwotę 3600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

A.P.